

Aktualitások a tanításban

— A Szent István év jelentőségének elmélyítése —

Nem azért adtam e címet alábbi soroknak, mintha a tanítás-nevelés körébe nem vinnénk mindig az éppen időszerű kérdéseket. Céloom csupán az volt, hogy a most folyó Szent István-évet hogyan gyümölcsöztessük tanító-nevelő eljárásunkban. Kész tanítások nyújtása sem lehetett céloom, csupán rövid vázlatokban szeretnék rámutatni, hogyan lehetne az egyes tantárgyak keretében felhasználni az aktualitásokat.

Ezek után röviden át is térek a tárgyra, csupán annyit szeretnék még megjegyezni, hogy iskolai nevelő-oktatásunk egyik legfontosabb célját ma éppen a vallásos és nemzeti érzéssel telt ember kiművelésében látjuk. Az előbbiről itt nem szólunk. A nemzeti gondolat — mint az ma köztudomású — egészen más, mint a világháború előtti volt. Nemcsak érzésszerű magyarságot kíván, hanem aktívabb magyarságot, cselekvő hazafiságot, s elsősorban a magyar kultúra magyarrá tételét tűzi céljául, egyúttal elősegítője a hazaszeretet kifejlésének s fokozásának is. Nem kell megállapítanunk — bár ma mégis külön hangsúlyozni kell, — hogy hazáját, azt a területet, melyen született, amelyen boldogulni akar, amelyhez annyi sokféle szál köti, mindenkinek szeretni kell. Az emberek közül is nemzetünk tagjai, polgártársaink állnak természetesen közelebb szívéhez, mint az idegenek, hiszen velük szellemi, kulturális és politikai közösségben élünk.

Ezeket az érzéseket akarom elmélyíteni tanításomban, mégpedig az éppen időszerű gondolat — Szent István emlékezete — jegyében.

Az I. osztályban természetesen csak beszéd- és értelemgyakorlat kapcsán emlékezhetünk meg községünket közlelő érdeklő valamilyen Szent István-ünneppel kapcsolatban. Azonban már itt is felhasználhatunk kis költeményeket, versikéket. Rátereljük a figyelmet, hogy Szent István király volt, mi a királyi hatalom jelképe: a korona, azután színes papírból, kézimunka órán, elkészítjük a magyar Szent Korona egyszerű, sematikus alakját. (Sárga papírból egyszerű félkör, rája ugyan-csak sárgából kerest, az alsó részére piros és zöld kört ragaszthatunk a drágakövek utánzása céljából.) A legszebbet kitesszük az osztály falára. Beszéd- és értelemgyakorlat keretében egyszerű s a gyermekek által könnyen érthető rövid mesét is mondhatunk Szent István életéből. Pl. Szent István jósága és kegyessége: amikor megbocsát a bűnösnek stb. Vagy mielőtt harcba indult volna, előbb térdenállva imádkozott a jó Istenhez. (Még a király is imádkozik!)

Több alkalmunk lesz a szentistváni gondolat érzékeltetésére és alkalmazására a II. osztályban, ahol bővebben szólhatunk róla a beszéd és értelemgyakorlat keretében. Itt már hosszabb versikét tanulhatunk, s több ízben is mondhatunk történetet Szent István életéből.

Alkalmi olvasmányt tárgyalunk olvasás-órán Szent Istvánról. Kézimunka-órán elkészítjük a Szent Koronát agyagból (egyszerű félgömb, alul kiálló kerettel, mintázat a bemutatott kép szerint; tetején kereszt, a drágaköveket és pántokat is jelöljük). Elkészítés után festjük és lakkal fedjük. Készítés közben megbeszéljük a korona jelentőségét, honnan, kitől kapta Szent István, ki hozta el s miért? Miért olyan becses nekünk a Szent Korona? Magyarországon király csak az lehet, akit Szent István koronájával megkoronáztak. Hol őrzik s hogyan a Szent Koronát? (Imre király fején a Szent Koronával, kezében vesszővel ment át ellene felkelő öccse, Endre táborába. Endre katonái nem mertek hozzányulni a királyhoz, mire az öccsét kézenfogva kivezette táborából s fogságba vetette. Károly Róbertet háromszor koronázták királlyá, de csak harmadszorra a Szent Koronával, s ekkor ismerték el uralmát. Albert király özvegye, Erzsébet egyik udvarhölgyével, Kottaner Ilonával, lopatta el Visegrád várából a királyi koronát, hogy fiát azzal megkoronáztassa. Mátyás 6 évig háboruzott érte, míg végre nagy váltságdíj fejében visszakapta Frigyes német császártól. II. József, a „kalapos király“.)

Költeménytárgyalásnál vehetjük Móra László szép költeményét:

István király

István király, magyar király, Látod-e az Égből: Hogy él a te szegény néped A sok szenvedésből?	István király, te szent király, Sirva, esdve kérünk: Szent Jobbodat, amit őrzünk, Nyujtsd ki újra értünk!
István király, magyar király, Tudják-e az Égben, Hogy könny csillog minden magyar Bánatos szemében?	István király, magyar király, Iöröld le a könnyünk, Segíts, hogy a régi ország Legyen a mi földünk!

A magyar király fogalmának magyarázásakor tárgyalhatjuk Dalmady Gy. költeményét: